

UZASADNIENIE

W oparciu o zgromadzony w toku postępowania i ujawniony na rozprawie głównej materiał dowodowy Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Elblągu S. M. zastępca H. K. prowadzi pod sygnaturą Kmp 24/15 postępowanie egzekucyjne z wniosku P. Ł. przeciwko dłużniczce I. K.. Podstawą egzekucji są wyroki Sądu Rejonowego w Elblągu: z dnia 24.11.2014 r. w sprawie III RC 469/14, którym zasądzono od I. K. na rzecz P. Ł. alimenty w kwocie 100 zł miesięcznie, i z dnia 06.06.2016 r. w sprawie III RC 577/15, którym podwyższono orzeczone w sprawie III RC 469/14 alimenty do kwoty 200 zł miesięcznie.

W dniu 24 października 2017 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Elblągu dokonał zajęcia stanowiącego własność I. K. 50-calowego telewizora marki MANTA o szacunkowej wartości 700 zł, pozostawiając go pod dozorem dłużniczki, którą pouczono o ciężących na niej obowiązkach. W dniu 06 listopada 2017 r. zostało wydane obwieszczenie o licytacji ruchomości, na mocy którego wyznaczono termin jej przeprowadzenia 5 grudnia 2017 r. W dniu 04 grudnia 2017 r. w Kancelarii (...) stawiła się I. K., która oświadczyła, że zbyła zajęty telewizor nieznanej osobie za kwotę 400 zł. Faktycznie jednak telewizor ten ukryła przed komornikiem, gdyż nie chciała doprowadzić do jego sprzedaży w drodze licytacji. Przeprowadzona licytacja w jej ocenie pozbawiłaby jej dwójkę pozostałych małoletnich dzieci możliwości oglądania telewizji, bo na zakup kolejnego telewizora nie pozwala jej sytuacja finansowa, a zasądzone alimenty i tak na bieżąco są egzekwowane w wyniku zajęcia przysługującego jej wynagrodzenia za pracę. Ponadto w dniu 31 lipca 2017 r. złożyła wraz z konkubentem M. Ł. przeciwko P. Ł. pozew o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego. Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2018 r. w sprawie III RC 450/17 Sąd Rejonowy w Elblągu ustalił, że z dniem 29 czerwca 2017 r. wygasł obowiązek alimentacyjny I. K. wobec P. Ł. wynikający z wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 6 czerwca 2016 r. w sprawie III RC 577/15.

(dowód: wyjaśnienia oskarżonej I. K. – k.30, 85-86, zeznania świadka M. S. – k.21v, 87, zeznania świadka P. Ł. – k.23v, 86-87, zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa – k.1, protokół z dnia 24.10.2017 r.– k.2, 14, protokół zajęcia – k.3, 15, obwieszczenie o licytacji ruchomości – k.4, 16, wezwanie dozorca ruchomości z zwrotnym potwierdzeniem odbioru – k.5-6, 17, oświadczenie – k.7, 18, protokół z dnia 05.12.2017 r.– k.8, 19, kserokopia pozwu – k.98, kserokopia wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 18.04.2018 r. w sprawie sygn. akt III RC 450/17 wraz z uzasadnieniem – k.103-108)

Oskarżona I. K. przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu, wskazując jednakże przed Sądem, że zajętego w toku postępowania egzekucyjnego Kmp 24/15 telewizora nie sprzedała, lecz ukryła przed komornikiem.

Oskarżona ma 42 lata, z zawodu jest sprzedawcą. Pozostaje w związku konkubenckim, z którego, poza P. Ł., ma dwójkę małoletnich dzieci pozostających na jej utrzymaniu.

I. K. nie była dotychczas karana.

(dowód: dane o podejrzanym – k.32, dane o karalności – k.34)

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był zasadniczo bezsporny. Oskarżona I. K. nie kwestionowała bowiem ciężącego na niej obowiązku alimentacyjnego względem oskarżyciela posiłkowego, a wynikającego z kolejnych wyroków Sądu Rejonowego w Elblągu, faktu zajęcia w toku postępowania egzekucyjnego telewizora marki M.. Oświadczyła przy tym, że wbrew informacji udzielonej komornikowi przed licytacją, telewizora tego nie zbyła, lecz ukryła go przed komornikiem, gdyż nie chciała pozbawiać zamieszkujących z nią dzieci możliwości oglądania telewizji. Oskarżona wskazała nadto, że przysługujące P. Ł. alimenty były egzekwowane w wyniku zajęcia przysługującego

jej wynagrodzenia za pracę. Sąd nie znalazł żadnych podstaw do zakwestionowania wyjaśnień oskarżonej. W pełni korelują one z zeznaniami przesłuchanych w sprawie świadków, tj. P. Ł. i M. S., jak również z dowodami w postaci dokumentów – kserokopii akt Kmp 24/15.

Analogicznie za w pełni wiarygodne Sąd uznał relacje złożone przez Asesora Komorniczego M. S.. Relacje te ograniczają się do wskazania przeprowadzonych w toku postępowania egzekucyjnego czynności, poczynionych w ich wyniku ustaleń. Znajdują nadto stosowne odzwierciedlenie w znajdujących się w aktach sprawy kserokopiach akt sprawy Kmp 24/15.

Z wyjaśnieniami oskarżonej i zeznaniami świadka M. S. korelują zeznania świadka P. Ł.. Świadek w swych relacjach powołał się na informacje pozyskane w toku postępowania egzekucyjnego, które odpowiadają pozostałym przeprowadzonym w sprawie dowodom.

Dowody w postaci: danych o karalności, danych o podejrzanym, zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, protokołu z dnia 24.10.2017 r., protokołu zajęcia, obwieszczenia o licytacji ruchomości, wezwania dozorca ruchomości z zwrotnym potwierdzeniem odbioru, oświadczenie I. K., protokołu z dnia 05.12.2017 r., protokołu oględzin, postanowienia o zwolnieniu z tajemnicy służbowej, kserokopii postanowienia Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 29.12.2017 r. w sprawie IX Co 1629/17, kserokopii postanowienia Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 05 stycznia 2018 r. w sprawie IX Co 1690/17, kserokopii postanowienia Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 06.03.2018 r. w sprawie IX Co 1690/17, kserokopii pozwu, kserokopii wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 18.04.2018 r. w sprawie sygn. akt III RC 450/17 wraz z uzasadnieniem, informacji o stanie zadłużenia z akt Kmp 24/15 stanowią materiał dowodowy uzupełniający. Zostały one sporządzone zgodnie z przepisami prawa, przez uprawnione osoby. Ich autentyczność i rzetelność nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną z jego stron.

Poczynione przez Sąd ustalenia faktyczne i przedstawiona powyżej ocena dowodów pozwoliły Sądowi na uznanie, że I. K. dopuściła się czynu zarzucanego jej aktem oskarżenia, z tą modyfikacją, że nie dokonała sprzedaży zajętego w toku postępowania egzekucyjnego telewizora marki M., lecz ukryła go tak, by uniemożliwić skutecznie przeprowadzenie licytacji, a aktualnym tytułem wykonawczym jest wyrok Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 6 czerwca 2016 sygn. akt III RC 577/15.

Art. 300 § 2 kk stanowi: „Kto w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwowego, udaremnia lub uszczupla zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy, rzeczywiście lub pozornie obciąża albo uszkadza składniki swojego majątku zajęte lub zagrożone zajęciem, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Przepis ten chroni uprawnione roszczenia wierzycieli przed nieuczciwymi poczynaniami dłużników zmierzających do uniemożliwienia zaspokojenia tych roszczeń.

Przestępstwo to jest przestępstwem materialnym. Dokonanie go jest uzależnione od wystąpienia skutku w postaci udaremnienia lub utrudnienia zaspokojenia roszczeń wierzyciela. Do przestępstwa z przepisu art. 300 § 2 kk dojdzie wtedy, gdy opisane w treści tego przepisu czynności dłużnika doprowadzą do tego, że zaspokojenie wierzyciela będzie całkowicie nieskuteczne, ale również i wtedy, gdy będzie nieskuteczne tylko w części.

Sąd dokonując oceny całokształtu okoliczności sprawy wyprowadził jednakże wniosek, iż w niniejszej sprawie zachodzą wszystkie przesłanki określone w art.66 kk, pozwalające na zastosowanie wobec I. K. dobrodziejstwa warunkowego umorzenia postępowania.

Zgodnie z brzmieniem art. 66 § 1 i 2 kk instytucja warunkowego umorzenia postępowania może zostać zastosowana wobec tego sprawcy, którego wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy niekaranego za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał

porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa. Natomiast warunkowego umorzenia nie stosuje się do sprawy przestępstwa zagrożonego karą przekraczającą 5 lat pozbawienia wolności.

Odnosząc się do wyszczególnionych w przepisie art. 66 kk przesłanek zastosowania warunkowego umorzenia postępowania – w odniesieniu do oskarżonej I. K. – najpierw wskazać należy, iż jest ona osobą niekaraną, prowadzi ustabilizowany tryb życia. Ponadto jak zostało to już powyżej szczegółowo omówione okoliczności zarzuconego jej czynu, a w konsekwencji przypisanego – nie budzą żadnych wątpliwości. Natomiast, zdaniem Sądu, zarówno wina I. K. jak i stopień społecznej szkodliwości przypisanego jej czynu nie są znaczne.

W ocenie Sądu okoliczności sprawy przemawiają za tym, że społeczna szkodliwość czynu nie była znaczna. Określenie społecznej szkodliwości czynu, jako przesłanki dopuszczającej warunkowe umorzenie postępowania, na poziomie społecznej szkodliwości czynu „nie będącej znaczną” oznacza, iż musi ona mieścić się w granicach stopnia wyższego od znikomej społecznej szkodliwości, bo inaczej nie byłyby zrealizowane znamiona przestępstwa, do stopnia wskazanego w art. 66 § 1 kk. W niniejszej sprawie należy mieć w polu widzenia, że świadczenia alimentacyjne I. K. wobec P. Ł. są systematycznie egzekwowane poprzez zajęcie jej wynagrodzenia za pracę. Oskarżona zresztą od podjęcia pracy się nie uchyla, po krótkim okresie pozostawania bez pracy ponownie podjęła zatrudnienia w ramach stażu. Nie można również pominąć orzeczenia, jakie zapadło w sprawie III RC 450/17 Sądu Rejonowego w Elblągu, kiedy to orzeczono o wygaśnięciu obowiązku alimentacyjnego oskarżonej względem oskarżyciela posiłkowego, co niewątpliwie wpłynie na określenie faktycznego stanu zadłużenia I. K., które i tak nie jest wysokie, gdyż na dzień 04.04.2018 r. wynosi 2.508,95 zł.

Mając na uwadze ocenę w zakresie stopnia zawinienia oskarżonej – Sąd w tym względzie brał pod uwagę dojrzałość sprawcy, jego poczytalność, zdolność do rozpoznania bezprawności zachowania. Niewątpliwie oskarżona I. K. jako osoba dorosła i w pełni poczytalna zdawała sobie sprawę, jakie ciążą na niej obowiązki jako dłużniku i dozorca ruchomości. Nie można jednak pomijać faktu, iż oskarżona ma na utrzymaniu jeszcze dwójkę małoletnich dzieci, i to ze względu na nie podjęła takie kroki, których zresztą nie kwestionuje i których naganność uznaje. Nie ulega wątpliwości, iż powyższe rzutuje na poziom jej zawinienia, który zdaniem Sądu nie jest znaczny.

Reasumując wskazać trzeba, że bez wątplenia przepis art. 300 § 2 kk chroni dobro o szczególnym charakterze, tj. interesy majątkowe wierzyciela przed działaniami dłużnika, a ponadto interes społeczny w postaci przestrzegania zasad uczciwości i rzetelności w sprawach majątkowych, jednak nie jest w stosunku do tego przestępstwa wyłączona możliwość warunkowego umorzenia postępowania.

Instytucja warunkowego umorzenia postępowania jest zaliczana do środków związanych z poddaniem sprawy próbie (por. tytuł rozdziału VIII Kodeksu karnego). Ten środek orzekany jest na okres próby, w trakcie której sprawdzana jest trafność prognozy kryminologicznej, będącej jedną z przesłanek tego rodzaju orzeczenia. Zgodnie z treścią art. 67 § 1 k.k., okres próby ustalony przez sąd w wyroku nie może być krótszy od roku ani też dłuższy od trzech lat i biegnie od chwili uprawomocnienia się wyroku /por. wyrok SN z dnia 16.02.2015r., V KK 377/14, Prok.i Pr.-wkł. 2015/5/4/.

Mając zatem na uwadze, iż obowiązkiem sądu orzekającego jest umieszczenie w wyroku precyzyjnego rozstrzygnięcia co do czasu trwania tego okresu, Sąd uznał, iż w odniesieniu do oskarżonej I. K. wystarczające będzie ustalenie rocznego okresu próby. W ocenie Sądu taki okres próby pozwoli na ewentualną weryfikację ustaleń w zakresie dodatniej prognozy przyjętej wobec oskarżonej. Podkreślić jednocześnie należy, iż w razie braku pozytywnego przebiegu okresu próby i naruszania porządku prawnego – warunkowo umorzone postępowanie może zostać podjęte.

Sąd nie uwzględnił zgłoszonego przez oskarżyciela posiłkowego wniosku o naprawienie szkody poprzez zasądzenie na jego rzecz od oskarżonej I. K. kwoty odpowiadającej równowartości ukrytego telewizora marki M., tj. 700 zł. Orzeczenie tego obowiązku w oparciu o art. 67 § 3 kk stanowiłoby bowiem naruszenie obowiązującej klauzuli antykumulacyjnej wynikającej z art. 415 § 5 zd. 2 kpk. W myśl tego przepisu obowiązku naprawienia szkody nie orzeka się, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono, przy czym klauzula ta, by ją zastosować, wymaga tożsamości wskazanych roszczeń, zarówno w płaszczyźnie przedmiotowej, jak i podmiotowej (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 03 lutego 2012 r., V

KK 9/12, LEX nr 119576). Z przepisu tego wynika zatem kategoryczny zakaz rozstrzygania w różnych postępowaniach o tej samej szkodzie, a co za tym idzie kumulowania tytułów egzekucyjnych wynikający z różnych orzeczeń. Jeżeli zatem roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono, to nie jest możliwe orzekanie o obowiązku naprawienia szkody, i to niezależnie od tego, czy zasądzone w postępowaniu cywilnym roszczenie zostało wyegzekwowane (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2016 r., sygn. akt III KK 405/15, Legalis nr 1533428). Celem tej regulacji jest wyeliminowanie sytuacji, w której dochodzi do kumulacji rozstrzygnięć o charakterze kompensacyjnym i do funkcjonowania w obrocie prawnym dwóch tytułów egzekucyjnych, co rodzić może realne niebezpieczeństwo dwukrotnego dochodzenia naprawienia tej samej szkody.

W tym miejscu wskazać należy, iż obowiązek alimentacyjny I. K. wobec P. Ł. został ustalony wyrokiem Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 24.11.2014 r. w sprawie III RC 469/14, którym zasądzono od I. K. na rzecz P. Ł. alimenty w kwocie 100 zł miesięcznie. Kolejnym wyrokiem z dnia 06.06.2016 r. w sprawie III RC 577/15 Sąd Rejonowy w Elblągu podwyższył orzeczone w sprawie III RC 469/14 alimenty do kwoty 200 zł miesięcznie. W oparciu o powyższe orzeczenia opatrzone klauzulą wykonalności prowadzone jest na wniosek P. Ł. postępowanie egzekucyjne pod sygn. Kmp 24/15. Nie ulega wątpliwości zatem, że na gruncie przedmiotowej sprawy wystąpiła zarówno tożsamość przedmiotowa, jak i podmiotowa roszczenia zasądzonego w postępowaniu cywilnym z roszczeniem zgłoszonym w niniejszym postępowaniu przez oskarżyciela posiłkowego. W jednym i drugim wypadku podstawę faktyczną roszczenia stanowi kwota nieuiszczonych alimentów przysługujących oskarżycielowi posiłkowemu od oskarżonej. W przypadku orzeczenia obowiązku naprawienia szkody przez Sąd w wyroku, obowiązek ten de facto dotyczyłby tego samego roszczenia, którego egzekucję I. K. częściowo udaremniła. Tym samym zaś oskarżyciel posiłkowy dysponowałby dwoma tytułami wykonawczymi dotyczącymi w istocie tej samej wierzytelności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r. sygn. akt III KK 429/13).

W punkcie II wyroku Sąd zwolnił I. K. z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, uznając, iż, zważywszy na jej sytuację osobistą, majątkową, stanowiłoby to dla oskarżonej zbytnią dolegliwość.